USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Lenky Krupičkové a Davida Hipšra v právní věci žalobce: **A. H.**, zastoupen Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 5. 2023, č. j. 19 Az 6/2023-47,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátovi Mgr. Faridu Alizeyemu, **se** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ani náhrada hotových výdajů **nepřiznávají**.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 8. 2. 2023, č. j. OAM-399/LE-VL12-LE24-2022, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu"), jako zjevně nedůvodnou.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud"), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Dospěl ve shodě s žalovaným k závěru, že Maroko lze považovat ze bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 213/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále též „procedurální směrnice"). Žalobce podle něj neprokázal, že by v jeho konkrétním případě nebylo možné považovat Maroko za bezpečnou zemi původu. Zjištěné skutečnosti nasvědčují naopak tomu, že svůj azylový příběh vykonstruoval až při podání žádosti

o mezinárodní ochranu, tedy poté, co byl zadržen Policií ČR pro ilegální vstup na území ČR, umístěn do zařízení pro zajištění cizinců a bylo mu uloženo správní vyhoštění z území ČR. Tvrzení o údajných potížích ve vlasti a hrozícím nebezpečí označil krajský soud za poněkud pochybná. Poukázal přitom na rozporné výpovědi žalobce ohledně důvodů opuštění vlasti v řízení o správním vyhoštění a v nynějším řízení. Zdůraznil, že žalobce krátce před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že odcestoval z důvodu špatné ekonomické situace a že mu v zemi původu nehrozí žádné vážné nebezpečí. Pokud by výhružky jeho souseda byly natolik intenzivní, aby kvůli nim opustil svou vlast, zcela jistě by se o těchto problémech zmínil již v řízení o správním vyhoštění. Navíc, i kdyby byly žalobcem tvrzené obavy skutečné, bylo by možné je považovat za azylově relevantní pouze tehdy, pokud by veřejná moc nebyla schopna či ochotna odpovídajícím způsobem zajistit jeho ochranu. Žalobce se však na orgány své země s žádostí o pomoc vůbec neobrátil, a neprokázal, že by mu příslušné marocké státní orgány odmítly ochranu poskytnout, či že by toho nebyly schopny. Ani podle obsahu zpráv o zemi původu nelze usuzovat na to, že by v případě žalobce Maroko nebylo bezpečnou zemí původu. Tyto se přitom zakládají na řadě zdrojů informací.

III.

[3] Proti shora označenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). V ní namítá, že Maroko nemělo být s ohledem na okolnosti jeho případu posouzeno jako bezpečná země původu. V zemi původu má finanční problémy a soused mu vyhrožuje zabitím, neboť stěžovatel si od něj půjčil peníze, které se mu nepodařilo vrátit. Zemi původu tedy opustil proto, že se tam pro neschopnost splácet závazky necítí bezpečně. Rád by pracoval v Evropě, aby mohl své závazky splatit. Stěžovatel se domnívá, že splňuje minimálně podmínky pro udělení doplňkové ochrany, neboť je pravděpodobné, že by po návratu do země původu mohl být vystaven mučení, nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestání. Připouští, že se neobrátil na státní složky pro pomoc před sousedem. Důvodem je, že země původu je africkou zemí, které velmi těžko normy a kontrolní mechanismy aplikují do praxe. Není tak přesvědčen o tom, že by mu v zemi původu mohla být poskytnuta ochrana. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje

vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Jádro kasační argumentace spočívá v tom, že Maroko nelze považovat za bezpečnou zemi původu, neboť stěžovateli hrozí v případě návratu do Maroka nebezpečí od jeho souseda, který mu hrozí zabitím pro nevrácení peněz, které si od něj stěžovatel vypůjčil. Na policii či jiné bezpečností složky se stěžovatel neobrátil, neboť nedůvěřuje tomu, že by mu byli schopni v jeho situaci poskytnout ochranu.

[9] Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu k zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost (§ 16 odst. 2 zákona o azylu) plyne, že pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, nebude se svou žádostí o mezinárodní ochranu úspěšný, jestliže neprokáže, že právě v jeho případě zemi původu nelze považovat za bezpečnou. Vychází se totiž z předpokladu, že daná země neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky. U žadatele, který nedoloží, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, potom v souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu (nyní odst. 4) žalovaný nehodnotí, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 až 14b zákona o azylu (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, nebo shrnutí v bodu 23 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2021 č. j. 7 Azs 347/2020-23).

[10] Recentní judikatura k uvedenému doplnila, že soud při soudním přezkumu rozhodnutí žalovaného založeného na konceptu bezpečné země původu musí mít možnost nejen posoudit, zda se žadateli podařilo vyvrátit domněnku bezpečnosti, ale předtím se také zaměřit na otázku, zda vůbec k zařazení země na seznam bezpečných zemí původu došlo v souladu s procedurální směrnicí a zákonem o azylu (viz rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020-52, č. 4270/2022 Sb. NSS, a Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022-56). Krajský soud proto správně k žalobní námitce zhodnotil podkladové materiály založené ve správním spisu a zabýval se obsahem jednotlivých zpráv o zemi původu, jimiž žalovaný dokládal, že Maroko je ve smyslu zákona o azylu a procedurální směrnice bezpečnou zemí původu. V tomto ohledu krajský soud shledal doložené zprávy dostatečnými a založenými na řadě všeobecně respektovaných zdrojů. Stěžovatel nicméně své kasační námitky nesměřoval proti zařazení Maroka na seznam bezpečných zemí původu; soustředil se toliko na otázku, že v jeho konkrétním případě Maroko za takovou zemi považovat nelze.

[11] Ke kasační argumentaci stěžovatele je třeba uvést, že jednání ze strany soukromých osob může být relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany pouze tehdy, pokud k němu přistoupí též nečinnost státních či jiných orgánů, resp. neschopnost nebo neochota

takových orgánů poskytnout žadateli adekvátní ochranu (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003-36, ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004-49, č. 401/2004 Sb. NSS, ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41, ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008-47, ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62). V rozsudku ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004-53, kasační soud vyslovil, že „(p)*otíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním*.“

[12] Krajský soud posoudil otázku tvrzeného pronásledování stěžovatele ze strany soukromé osoby (souseda) v souladu s uvedenou judikaturou. Zcela správně vycházel z toho, že neschopnost či neochota veřejné moci zajistit stěžovateli odpovídajícím způsobem ochranu z ničeho neplyne. Stěžovatel nic takového neprokázal, ani v tomto ohledu neuváděl žádné relevantní skutečnosti; na státní orgány své země se s žádostí o pomoc vůbec neobrátil. Nelze proto než přisvědčit závěru krajského soudu, že tvrzené potíže se soukromou osobou nejsou v případě stěžovatele z hlediska důvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu relevantní, resp. že nepostačují k tomu, aby v jeho případě nebylo možné považovat Maroko za bezpečnou zemi původu.

[13] Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[15] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 9. 3. 2023, č. j. 19 Az 6/2023-15, ustanoven zástupce Mgr. Farid Alizey, advokát. V takovém případě platí v souladu s § 35 odst. 10 s. ř. s. hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce stěžovatele však Nejvyššímu správnímu soudu nedoložil provedení jakéhokoli úkonu právní služby pro svého klienta. Nejvyšší správní soud proto ustanovenému zástupci odměnu za zastupování ani náhradu hotových výdajů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. srpna 2023

Tomáš Foltas

pokračování

předseda senátu